

Finales in het leven

Heeft u alles goed vastgelegd?

Vroeg of laat krijgt iedereen te maken met een erfenis. Of je krijgt er een, of je laat er een na. Lucienne van der Geld, directeur van Netwerk Notarissen, houdt zich op verschillende manieren bezig met echtscheidingen en overlijden, de 'finales van het leven'. Zaken die volgens haar veel vaker over het leven gaan dan over de dood.

TEKST MARIJE REMMELINK FOTO GERALDINE PIETERSE

WAT DOET EEN NOTARIS PRECIËS?

“Een notaris heeft een heel breed spectrum aan zaken, die je kunt onderverdelen in drie hoofdgebieden. De notaris adviseert en legt zaken vast over familie en relaties, geeft juridisch advies aan en legt zaken vast voor bedrijven en een notaris houdt zich bezig met woningen, bouwplannen en percelen grond.”

WAAROM SCHAKELEN MENSEN EEN NOTARIS IN?

“Van sommige dingen is het handig als ze juridisch juist worden vastge-

legd in een akte. Dan staat het vast, staan de handtekeningen eronder en is er nooit twijfel over wat is afgesproken. Bijvoorbeeld als je geld leent. Het staat niet in de wet dat je dit door een notaris moet laten vastleggen, maar het is wel handig. De overdracht van een woning daarentegen, het afsluiten van een hypotheek, het maken van een testament en huwelijksvoorwaarden en wanneer iemand bijvoorbeeld aandelen koopt in een B.V. moeten volgens de wet wél door een notaris worden vastgelegd.”

DOET EEN NOTARIS NOG ANDERE DINGEN?

“Zeker. Naast dat een notaris alle praktische en juridische kennis van

“Kom met uw probleem bij mij en ik zal u eerlijk zeggen of ik u kan helpen”

privézaken beheerst, is hij of zij ook getraind op de financiële en fiscale aspecten van het vermogen van de cliënt. Als notaris weten wij dus ook wat vermogen betekent voor de belastingen en hoe dingen financieel uitpakken. Daarom is een notaris ook vaak een adviseur voor veel verschillende vragen. Een notaris kan – als het zijn of haar specialiteit is – zelfs de rol van belastingadviseur in bijvoorbeeld de erfbelasting en de schenkbelasting vervullen. En als een notaris een vraag niet weet te beantwoorden dan kan hij vaak aangeven welke professional bij welke situatie nodig is, bijvoorbeeld een accountant of een advocaat.

“De erfbelasting komt op een heel vervelend moment”

WAARAAN VOLDOET EEN GOEDE NOTARIS?

“Een goede notaris is iemand die geïnteresseerd is in mensen en zich kan inleven in zijn cliënt. Als iemand met een vraag bij een notaris komt zit daar vaak veel achter. Een vraag staat zelden op zichzelf. Door er te zoeken naar het verhaal achter de vraag, kun je een cliënt veel beter helpen. Daarmee bereik je meer dan met een ja of een nee. Een goede notaris is ook een vertrouwenspersoon. Die klik en die band is belangrijk, want een cliënt moet ook persoonlijke dingen



kunnen vertellen. Ik probeer mijn vak uit te oefenen zoals de notaris van de jaren '50 en '60 deed, daar gingen mensen met allerlei soorten problemen heen. Zelfs een burenruzie werd bij de notaris uitgesproken. Dus ik zou zeggen: kom met uw probleem bij mij en ik zal u eerlijk zeggen of ik u kan helpen. Als ik dat kan, doe ik dat. Ik heb ook een mediation-opleiding gedaan, dus ik kan helpen met het oplossen van conflicten.”

BENT U VAAK BETROKKEN BIJ CONFLICTEN?

“Ik ben wel vaak betrokken bij heftige zaken waaruit een conflict kan voortkomen. Zoals wanneer een testament uit de kluis komt of wanneer een familiebedrijf wordt overgedragen. Het is dan belangrijk om met alle betrokkenen een gesprek te voeren en transparant te zijn. Het is vaak makkelijker om zo'n gesprek door een notaris te laten begeleiden, want ik snap wel dat het voor familie moeilijk kan zijn om zulke heftige zaken te bespreken en de week erop gezellig koffie te drinken. Dus het helpt om zo'n gesprek te voeren met een onpartijdig iemand die ook

nog de wet kent als een anker voor iedereen.”

WAT ZIJN DE MEEST GESTELDE VRAGEN OVER ERFENISSEN EN NALATENSCHAP?

“Mensen komen vaak bij mij met (onterechte) angsten over de erfbelasting, zorgen over de zorgbijdrage, veranderend contact met kinderen en wat er moet gebeuren wanneer iemand zelf geen beslissingen meer kan nemen.”

KUNT U IETS MEER VERTELLEN OVER ERFBELASTING EN DE ANGST DAARVOOR?

“Erfbelasting is een eenmalige belasting over de erfenis die je ontvangt. Als je kijkt naar alle belastinginkomsten in Nederland, is het maar een klein percentage. Maar de erfbelasting komt wel op een heel vervelend moment. En het is jammer dat het systeem wat verouderd is. Het is goed als mensen zich oriënteren op hoeveel erfbelasting er betaald moet worden. Maar je kunt beter eerst bedenken: wat wil ik dat er straks met mijn erfenis gebeurt en hoe wil ik dat die verdeeld wordt? Pas daarna kijk je

“Testamenten van vóór 2010 zijn niet vaak meer actueel”

naar de erfbelasting. Laat deze dus niet leidend worden. Het is veel belangrijker dat je erfenis terecht komt bij wie je wilt. Als ik alles heb uitgewerkt vinden mensen de erfbelasting vaak meevallen. Het is alleen jammer dat alleen getrouwde en samenwonende partners en (klein)kinderen een aanzienlijk bedrag belastingvrij kunnen erven en niet bijvoorbeeld een LAT-partner of een goede vriend. In dat opzicht vind ik de wet die de erfbelasting regelt dus wat verouderd.”

KLOPT HET DAT VEEL MENSEN GEEN OF EEN VEROUDERD TESTAMENT HEBBEN?

“Helaas wel. Ik zie wel eens een testament uit 1990 of zelfs ouder. Zo'n testament kan op heel veel punten niet meer kloppen. In 2003 is de erfwet namelijk helemaal veranderd en in 2010 is de wet over erfbelasting gewijzigd. Dus testamenten van vóór die tijd zijn vaak niet meer actueel. Maar ook in de persoonlijke situatie kan veel veranderen. Daardoor kan bij overlijden ineens blijken dat bijvoorbeeld een ex nog in het testament en op de levensverzekering staat. Het is heel vervelend als dat gebeurt. Je kan je nabestaanden een hoop ellende en geld besparen door je testament en je levensverzekering eens per drie à vijf jaar door een notaris te laten checken.”

WELKE HUIDIGE ONTWIKKELINGEN ZIET U IN UW VAKGEBIED?

“Ik verwacht geen grote wijzigingen van de wet, maar we worden met z'n allen wel steeds ouder en ook de groep mensen die beslissingen niet meer kan of wil maken groeit. Voor die mensen is een levenstestament heel belangrijk. Daarin leg je vast hoe je de laatste fase van je leven voor je ziet en wie dan namens jou beslissingen mag nemen en je zaken regelt.”



Over Lucienne van der Geld

Lucienne van der Geld houdt zich vanuit verschillende perspectieven bezig met notarieel recht. Zo werkt ze op een notariskantoor, is ze docent op de Radboud Universiteit en raadsheer plaatsvervanger in het gerechtshof van Den Haag. Daarnaast is ze directeur van Netwerk Notarissen (een landelijke organisatie van 150 notariskantoren) en schreef ze afgelopen zomer het boek 'Wie erft de naaktkat'.

Tips van de notaris:

1. Regel uw testament op tijd. Het is namelijk een denkproces, dus neem daar de tijd voor.
2. Regel uw testament in goede gezondheid. Als u ziek bent heeft u wel andere dingen aan uw hoofd.
3. Loop uw documenten eens in de drie à vijf jaar door met een notaris.